

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๒/๒๕๔๗

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ ผู้ถูกร้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ อันเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยกำหนดให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ รวมทั้งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาภายใน ๓๐ วัน กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ๑ บัญชี เป็นเงิน ๓๖๐,๒๖ บาท ยานพาหนะ ๑ คัน มูลค่า ๑๘๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินอื่น จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมาและพ้นจากตำแหน่ง โดยไม่มีหนังสือรับรองเงินฝากหรือสำเนา

ภาพถ่ายเอกสารเงินฝากหรือบัญชีเงินฝาก ไม่มีสำเนาคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ หรือหลักฐานแสดงอย่างอื่นเพื่อพิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งไม่ได้แนบบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องได้มีหนังสือติดตามการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ๕ ฉบับ โดยส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับถึงผู้ถูกร้อง ๗ ฉบับ และส่งผ่านไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ๒ ฉบับ เพื่อให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารประกอบเพิ่มเติม แต่หนังสือส่งไม่ถึงผู้ถูกร้อง และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ติดต่อดำเนินการกับสำนักงานเทศบาลนครราชสีมา หรือกับสำนักงานผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องได้สอบปากคำพยานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งก็ได้ความว่าผู้ถูกร้องไม่ได้พำนักอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยไปเปิดร้านอาหารไทยอยู่ที่ประเทศเคนมาร์ก ผู้ร้องได้ติดต่อไปแล้วซึ่งผู้ถูกร้องก็ยืนยันยันว่าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครบถ้วนถูกต้องแล้ว แต่ไม่ได้แนบบเอกสารประกอบใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาด้วย ผู้ร้องจึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่ถูกต้องครบถ้วน ทั้งไม่ยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี เป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยไม่ได้ลงลายมือชื่อ แม้จะไม่อาจถือได้ว่าเป็นคำชี้แจงของผู้ถูกร้องก็ตาม ตามคำชี้แจงก็ฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้านทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ทั้งยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไปตามคำร้องของผู้ร้อง จึงเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้อง

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องและเอกสารประกอบ ข้อเท็จจริงฟังได้โดยผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้านว่า ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครราชสีมา มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ รวมทั้งต้องแนบบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาด้วย ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามลำดับ ตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยไม่ยื่นเอกสารประกอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว เห็นควรวินิจฉัยในกรณีเข้ารับตำแหน่งเป็นประเด็นแรก ตามคำร้อง ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลนครมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาภายใน ๓๐ วัน นั้น โดยวันที่แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ดังนั้น ระยะเวลา ๓๐ วันนับตั้งแต่วันเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมาของผู้ถูกร้อง จึงต้องถือเอาวันที่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ เมื่อผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ จึงยังอยู่ในระยะเวลาดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงต่างกับคำวินิจฉัยที่ผู้วินิจฉัยได้เคยวินิจฉัยไว้แล้ว เช่น คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๔ เป็นต้น

ดังนี้ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว... ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง....” และมาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน... ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดย... (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง.....”

ผู้ถูกร้อง จึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เมื่อตามคำร้อง และเอกสารประกอบฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งอยู่ในช่วงคาบเกี่ยวของกำหนดเวลาการยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่ง จึงถือว่าบัญชีฯ ดังกล่าว เป็นบัญชีเดียวกันที่ใช้กับกรณีเข้ารับตำแหน่งด้วย บัญชีฯ ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อผู้ร้อง ระบุรายการทรัพย์สิน ๒ รายการ คือ เงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ๑ บัญชี และยานพาหนะ ๑ คัน ส่วนรายการหนี้สิน ระบุไว้ ๑ รายการ ซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินทั้ง ๓ รายการ ดังกล่าว มีหมายเหตุว่า ไม่มีเอกสาร ส่วนสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปีภาษี ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นแบบมาพร้อมกับบัญชีฯ ด้วย จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมาต่อผู้ร้อง แต่ไม่ยื่น เอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ทั้งผู้ร้อง ก็ได้มีหนังสือแจ้งถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงกรณีดังกล่าว รวม ๔ ครั้ง รวมทั้งแจ้งสำนักงานเทศบาล นครนครราชสีมาอีก ๒ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ติดต่อกลับมายังผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นเอกสาร ประกอบแนบไปพร้อมกับบัญชีฯ รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปี ภาษีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้ถูกร้องสามารถจัดหาได้โดยไม่เป็นการพ้นวิสัยกรณีเช่นนี้ถือได้แล้วว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบและสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต่อผู้ร้อง อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณี เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และเห็นว่าไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีกต่อไป เพราะไม่ทำให้คำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายศักดิ์ เตชชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ